

**KLASSİK ÜSLUBDA YAZAN ŞAİRLƏRİMİZİN ŞEİRLƏRİNDƏ
NİKBİNLİK ƏNƏNƏSİ, FƏLSƏFİ FİKİRLƏR**

Ə.Y.QASIMOV
Bakı Dövlət Universiteti
eles@box.az

Məqalədə Mustafa ağa Arifin, Kazım ağa Salikin, Padarlı Abdullanın, Məlikbanlı Qurbanın və Baba bəy Şakirin həm klassik poeziyanın, həm də aşiq poeziyasındakı fəlsəfi fikirlərindən bəhs edilir.

Açar sözlər: klassik poeziya, aşiq poeziyası, ictimai-fəlsəfi fikirlər, nikbinlik, qoşma, təcnis, bayatı

Özünün nikbin şeirləri ilə Aşiq şeirinin abu-həvasını klassik şeirə gətirənlərdən biri də **Mustafa ağa Arifdir**.

Qeyd etmək lazımdır ki, Əbdürrəhman ağa səpkində həmin dövrdə Qazax ədəbi mühitində yazıb yaradan şairlərimizdən biri idi. Onun da “Ağlaram” rədifli qoşması var. Ancaq Arif ağanı dərdə salan elindən uzaq düşməsidir:

Dad edərəm, yetən yoxdur fəryada,
Dərdim olur gündən-günə ziyada,
Ağlaram hər zaman düşəndə yada,
Bizim Qazax-Qaramanlar, ağlaram!

Bülbülümü qaçırmışam əlimdən,
Ayrılmışam gülşənimdən, gülümdən,
Cüda düşüb ulusumdan, elimdən,
İtirmişəm dudmanlar, ağlaram! (1, 61)

Şair bu qoşmasını sürgündə olarkən yazmışdır. Əgər Əbdürrəhman ağa şeirini gözləri çıxarıldığı üçün yazmışsa, Arif ağanı “ağladan” elindən, əqrəbasından uzaq düşməsi olmuşdur. Bu mənada hər iki şeirin mövzusu bir olsa da, ruhu müxtəlifdir. Ağlayan gözlər zamanın keşməkeşliyindən yaranmışdır. Bir vətənpərvər şair vətənin azadlığı üçün gözlərindən məhrum olub ağlayır, başqası elindən didərgin edilərək qərrib ellərdə əzab-əziyyət çəkməkdən ağlayır. Şeirlərin ruhu müxtəlif olsa da, mahiyyətində eyniliklər var. Həmin eyniliyin birinci əlaməti hər iki şeirin aşiq üslubunda yazılması, ikincisi vətən, el həsrəti,

vətən sevgisi, torpağa bağlılıq və s.

Onun aşiq üslubunda yazdığı şeirlərində həm də doğma vətəni Qazağın təbii gözəllikləri vəsf olunur. Şair əsərlərində aşiq ədəbiyyatına məxsus təşbehlərdən, istiarələrdən geniş istifadə etmişdir.

Arif ağanın qardaşı **Kazım ağa Salik (1781-1842)** də dövrünün istedadlı şairlərindən idi. Onun barəsində mənbələrdən oxuyuruq: “XVIII əsrin sonları, XIX əsrin birinci yarısında yaşayan Kazım ağa Salik istedadlı şairlərdən biridir. O, Azərbaycan şeirində klassik poeziya üslubunu, Füzuli ənənələrini, həm də Vaqif ədəbi məktəbini davam və inkişaf etdirmişdir” (25, 57). Həqiqətən də, şairin qoşmalarında Vaqif şeirinin təsiri aydın görünür:

Ey Leyli, mən səni görəndən bəri,
Məcnun olub biyabana düşmüşəm.
Ləbi-ləlin rəngi getməz fikrimdən,
Müxtəsər ki, əcəb qanə düşmüşəm.

Mən müştəğam onun nazü cəncinə,
Tab eylərəm cəfasına, rəncinə,
Əl yetirdim yaxasının gəncinə,
Gör nə bağə, nə bostanə düşmüşəm.

Salikdir ləqəbim, Kazımdır adım,
Bilirsən ki, səndən sənsən muradım.
Demə nədir bunca ahü fəryadım,
Bir bülbüləm gülüstanə düşmüşəm. (2, 62)

Şairin qoşmalarında nikbin əhval-ruhiyyə var. Nikbinlik isə aşiq poeziyasının başlıca məziyyətlərindəndir. Sadə dillə, lakonik ifadələrlə, təbii boyalar yaratmaq hər şairə nəsisib olmur. Klassik şeirin təsirinə düşən şairlər adətən türk dilinə yad ərəb-fars tərkiblərindən istifadə edirlər. Salikin poeziyasında bu meyli görmürük.

Salik bir klassik idi və onun fəlsəfi fikri divan ədəbiyyatından qaynaqlanırdı. Ancaq divan ədəbiyyatından qaynaqlanan fikirlər aşiq şeirinin üslubu ilə cilalanırdı:

Ay ağalar, məni neyçün qınarsız,
Nə müddətdir mən o yarı görmənəm.
Mən ha qınayardım eşqə düşəni,
Dəxi eşq əhlini karı görmənəm.

Mən kəzmədim o bir şirin candadır,
O da mənə kimi natəvandır,
İtirmişəm heç bilmənəm handadır.
Şirin dilli xoşgöftarı görmənəm.

Binəva Salikəm bağrında zədə,
Həq bilir ki, gözüm yoxdur kimsədə,
Sözü bizimlədir, qəlbi özgədir
Ol səbəbdən biiqrarı görmədim. (2, 63)

Şairin bu şeirində fikir divan ədəbiyyatından qaynaqlansa da fikrin ifadəsi, eşqin tərənnümü aşiq şeiri üslubunda təqdim edilir. Sanki Füzuli şeirindəki “məni candan usandırdı, cəfadən yar usanmazmı” fikri Salikin qoşmasında yeni formada səslənir.

Şairin qoşmaları barədə danışan F.Qasımzadə yazır: “Qoşmalarında Salik şifahi aşiq şeirinin qanunlarına ciddi riayət etmiş, nikbin Vaqif ruhunu saxlamağa çalışmış və nəticədə xalq şairi kimi, mövzu təkrarından da bacardıqca qaçmış və hər şeirini müəyyən bir hadisə ilə əlaqələndirmişdir. Qoşmalarında təsvir etdiyi gözəllər şairin şəxsən gördüyü və tanıdığı qadınlardır; burada gözəlin aydın və konkret təsviri ilə bərabər, özünün gözələ olan münasibəti, həyat zövqü ilə çırpınan şad qəlbini ifadə etmişdir” (1, 62)

Ey Tuba, baxışın yıxdı aləmi,
Xumar gözün yenə qiyamət eylər.
Kəbeyi-kuyini görən kimsənə,
Haşa ki, qıbləyə ziyarət eylər.

Qırğı başlı, topğun, tər lan cilvəli,
Görməmişəm sən tək nazü qəmzəli,
Sərasər yaxası qızıl düyməli,
Baxdıqca üzünə fəxarət eylər. (3, 273)

Bu qoşmasında adını çəkdiyi Tuba şairin öz zövcəsi olmuşdur. Bütöv bir ömrü onunla bir yerdə yaşayan şairin Tuba xanımın dilindən qocalarkən başqa məzmununda şeir demişdir:

Mən Tubayam, dövrən mənə zülm etmiş,
İşvəm əksilibdir, nazım gedibdir.
Dəxi məndən kimsə şadlıq ummasın,
Gördüyün söhbətim, sazım gedibdir.

Gündən-günə artar nə ahü zarım,
Gülməz üzüm, heç açılmaz güzarım.
Necə əyilməsin meyli-şikarım,
Əlimdən topğunum, bazım gedibdir. (3, 284)

Şairin bu qoşmasına qiymət verən Firudin bəy yazır: “Bu qafiyələrdə şair gözəl istiarat və təşbihlər ilə - ki, məhz türk lisanına məxsusdur – öz sevgilisi Tubayi-dilfəribi mədh edib, axiri-kəlamda ona güstaxlıq ilə deyir ki, sözlə-

rimdən incimə. Özgə təvəqqe və iltimasım yoxdur, ancaq xəstə Salik səninlə zarafat eyləyir. Tubanı bu qisim istiarat ilə vəsf qılır: *tərlan cilvəli, durna telli, qırğı başlı, nazü qəmzəli*. Söz yoxdur ki, bu sifətlər ilə mütəəssir olan dilbər “*baxdıqca özünə fəxarət eylər*” (3, 273)

Kazım ağa Salikin klassik üslubda yazdığı qəzəllərdə, müxəmməslərdə, müstəzadlarda da aşığı şeirinə məxsus xarakterik xüsusiyyətlər var. Xüsusilə şairin müstəzadlarında aşığı şeirinin üslubu daha qabarıqdır:

Gəl ey Sədəfoğlu Süleyman koxa,
Meyl etməyək daxi meyi-gülguna,
Gənci-Qaruna
Əl götürmək dünya ləhv-ləəbindən,
Çün etibar yoxdur çərxi-gərdunə,
Bu dəhri-dunə.

Bu bisukunə biz sakin olmayaq,
Çox da dünya üçün fikir qalmayaq,
Qan ağlayaq, sazı samtur çalmayaq,
Qər q edək aləmi əşki-pürxunə.
Abi-Ceyhunə (3, 281)

Şair yazdığı bu müstəzadda insanları həyatdan zövq almağa çağırır. Ümumiyyətlə, şairin belə nikbin ruhlu şeirləri el ədəbiyyatının abu-həvasından irəli gəlirdi. Şairin bayatıları da öz orijinallığı ilə diqqəti cəlb edir:

Məclisin nə şamı var,
Nə Bağdad, nə Şamı var.
Salik, dəli Ceyranın,
Nə sübhü, nə şamı var. (1, 48)

Bayatıdan məlum olur ki, şair onu Ceyran adlı bir xanıma həsr etmişdir. Şair başqa bir bayatısında həmin xanıma xeyir-dua verir və onun bəd nəzərdən uzaq olmasını söyləyir:

Çəkilsin mərdqüm azar,
Mərd deyil, mərdümazar,
Bulud zülfündə, Ceyran!
Gəzməsin mərdüm azar. (1, 48)

Xüsusi cinaslardan istifadə edən şair bayatını bədbin ruhdan çıxararaq nikbin ruhda kökləmiş və poetik sözlərlə cilalamışdır.

Kazım ağa Salik dövrünün qabaqcıl ziyahısı idi. O fars və cığatay dilində də şeirlər yazırdı. Həmin dildə yazdığı şeirlərində də şifahi xalq ədəbiyyatımızdan gəlmə motivlər güclüdür.

Salik klassik şeirimizin əksər janrlarında əsərlər yazmışdır. Ancaq onun “yaradıcılığı üçün səciyyəvi olan; qoşma, cinas qafiyəli bayatılar, ümumiyyətlə,

şifahi aşiq şeiri tərzində yazdığı şux və nikbin şeirlərdir” (1, 65).

XIX əsrin birinci yarısında aşiq şeirinin yazılı ədəbiyyatda inkişafına təsir göstərən şairlərimizdən biri də **Padarlı Abdulladır**. Onun “Qayıtdı” rədifli qoşması yazılı ədəbiyyatımızda aşiq şeiri üslubunda yazılmış ən yaxşı qoşmalardan biridir:

Mən görmüşəm gözəllərin çoxunu,
Belə olmaz amma boyu, buxunu,
Müjganından çəkdi xədəng oxunu,
Yaralı canıma çaldı, qayıtdı.

Gözlər ikən, gözlərimə yetişdi,
Mürdə cismim eşq oduna tutuşdu.
Şahrahdan qıya baxıb ötüşdü,
Yollarında gözüm qaldı, qayıtdı. (4, 167)

Dilimizdə elə sözlər var ki, onların kədərli notlarla səslənməsi insan qəlbində bir nisgil yaradır. Bu mənada, Padarlı Abdullanın “qayıtdı”, “getdi”, “döndü” və s. sözləri yerində işlətməsi və klassiklərə məxsus xüsusi məharətlə qəm-qubarı tərənnüm etməsi həm aşiq şeirindən doğan üslubdur, həm də klassiklərdən gələn peşəkarlıqdır.

Padarlı Abdulla şeirlərinin birində Məliballı Qurbanın adını çəkir:
Molla Qurban törüyüb bir də Məlikballıda,
Götürmüş dedilər o da qılınc-qalxanı. (4, 103)

Şairin poetik üslubunu dövründə davam etdirən şairlərimizdən biri **Məlikbanlı Qurbandır**. Şairin ədəbi irsindən 15 şeir bizə məlumdur. Şair klassik üslubda, əruz vəznində çoxlu şeirlər yazmışdır. Ancaq onların əksəriyyəti əlimizdə yoxdur. Məlikbanlı Qurbanın aşiq poeziyası tərzində yazdığı qoşma və təcislər ədəbi dəyərinə görə üstündür.

Onun qoşmalarında romantik aşıqın daxili aləmi, zahiri gözəlliyi məharətlə təsvir edilmişdir. Xüsusilə Vaqif yaradıcılığı ona güclü təsir göstərmiş və əksər şeirlərini nikbin ruhda yazmışdır:

Genə saldı məni eşqi-cünunə,
Lalə üzərinə qurban olduğum.
Hərdəm baxıb, işvə verir naz ilə,
Çeşmi-xumarına qurban olduğum.

Zülfi-pərişanı töküb dalına,
Canım qurban ağ üzündə xalına.
Yaxşı həyasına, xoş məqalına,
Şirin göftarına qurban olduğum. (4, 237)

Bu üslubda yazılan qoşmalarında şair aşiq şeirinə məxsus detallardan lazımınca bəhrələnmişdir. Qoşmada işlətdiyi aşıqlara məxsus bu sözlər: *qurban*

olduğum, hərdəm baxıb, zülfü-pərişan, yaxşı həya, xoş məqal, şirin gəftar – fikrin ifadəsini asanlaşdırmaqla yanaşı, oxucuda da marağı artırır. Şairin ədəbi irsi barədə danışan F.Qasımzadə yazır: “Qoşmanın bütün gözəlliyi onda (Məlikballıda – N.X.) ifadə olunan hisslərin səmimiliyi və təbiiliyindədir. Şair tərifə layiq gördüyü qıza dərin məhəbbət bəsləyir, onu özünün nəcib duyğuları, mehriban nəvazişləri ilə sevə-sevə təsvir edir. Şifahi aşiq şeirinin qanun-qaydalarına riayət edən şair qoşmalarını sadə xalq dilində yazmışdır. Doğrudur, klassik poeziyadan gələn... fars-ərəbcə sözlər vardır. Lakin bunlar üstünlük təşkil etmir, klassik poeziyadan gələn belə sözləri aşiq şeiri tərzində yazdığı əsərlərində çox cüzi yer tutur. Qoşma, tənris və bayatılarında ... canlı danışq dilindən götürülmüş söz və ifadələrə rast gəlirik ki, bunlar şeirdə ifadəni canlandırmışdır ” (7, 73)

Şairin 6 cinas qafiyəli bayatısında, 3 tənris və bir dodaqdəyməzində aşiq poeziyasına məxsus üslub özünü büruzə verir:

Bağrım başı əğyara,
Tiğ alıban əğyara.
Məhşəridir Qurbanın
Yar qalanda əğyara. (1,74)

Bu bayatısında şair az sözlə dərin mənə ifadə etmişdir. Başqa bir bayatısında adi sözlərlə gözəlin tərifini elə ustalıqla verir ki, oxucu onun poetik tapıntısına heyran qalır:

Qurban, mənzil o xalı,
Döşənibdir o xalı.
Zülfün əcəb xaindir,
Gizləyibdir o xalı. (1, 74-75)

Göründüyü kimi, şair cinaslardan elə məharətlə istifadə edir ki, şeir həm zahiri, həm də mənə çalarları ilə oxucuya zövq verir. Bu mənada, Məlikballı Qurbanın şeirləri həm forma, həm də məzmunca diqqəti cəlb edir. Eyni hərflə misraların başlaması və eyni hərflə misraların bitməsi şeirdə zahiri bir gözəllik yaradır:

Gözəl olan verir özünə bəzək,
Gözü nərgiz, şümaşad ayağı gərək.
Giribanı hər tərəfdən ola çək,
Görünə sinənin ayağı gərək. (4, 140)

Qeyd edək ki, klassik Şərq ədəbiyyatında bu formada ilk şeiri XII əsrdə Xaqani özünün “Qəsideyi-şiniyyə”si ilə yaratmışdır. Ancaq onun qəsidəsində yalnız misraların sonunda “sin” və “şin” hərfləri işlənirdisə, Məlikballı şeirində həm misranın sonunda, həm də əvvəlində eyni hərflər işlənir. Bu mənada, Məlikballı Qurbanın yazdığı şeirlər forma baxımından klassik şeirlə aşiq şeirini cilalayır.

Bir neçə bənddən ibarət olan bu qoşmanın bütün misraları beləcə bir hərfə başlayıb, bir hərfə də bitir. Belə şeirlər yazmaq şairlərdən güclü istedad tələb edir. Məlikballı Qurban belə istedadlı şairlərdəndir.

Şairin yaradıcılığında klassik ədəbiyyatımızda geniş yayılmış dastançılıq ənənəsinin motivlərini də görürük. Onu qoşmalarında dastan qəhrəmanlarının adları bənzətmə kimi istifadə olunmuşdur:

Məcnun olub səhralara düşmüşəm,
Zeydən Leylinin sorağını gör.
Dağdan-dağa səngi-xarə çəkmişəm,
Şikəstə əndamım sorağını gör. (4, 140)

Şair bu təcnisində “Leyli və Məcnun” əfsanəsinin obrazlarını məharətlə bənzətmə kimi istifadə etmişdir. Aşıqların yaratdığı dastançılıq ənənəsini klassik poeziyaya gətirən şairlərimiz, həm də həmin dastanların personajlarını şeirlərində məharətlə bənzətmə, müqayisə kimi işlətmislər.

Bu kimi xüsusiyyətlər göstərir ki, Məlikballı Qurban klassik ədəbiyyatımızı və aşıq poeziyamızı dərinləndirən bilmişdir. Aşıq poeziyasını dərinləndirən bilib, onun nadir şəkllərində şeir yazmaq bir daha onun böyük sənətkar olduğunu sübut edir. Misal üçün şairin çətin şeir şəkli olan dodaqdəyməzinə nəzər salaq:

Şəkərsən, şəhdsən, şəkərxasən sən,
Sənin yanağında lələzar gəzər.
Saşın gərdişində səlasil təkin,
Reyhan tellərindən intizar gəzər. (4, 242)

Göründüyü kimi, şair elə məharətlə dodaqları bir-birinə yapışdırmayan hərlərdən ibarət sözləri seçib şeirdə işlətməmişdir ki, məzmununa heç bir xələl gəlməmişdir.

Şair klassik ədəbiyyatımızda ilk dəfə aşıq şeiri üslubunda *vücutnamə* yaratmışdır. İnsanı anadan olduğu andan ölənədək təsvir edən vücutnamələr öz poetik məziyyətləri ilə diqqəti cəlb edir. Məlikballı Qurban bu janrdə əsər yazarkən istər-istəməz anadan olmaq, mənəli yaşamaq, ölmək kimi fəlsəfi anlayışları ön olana gətirir. Bunlar dərin fəlsəfi fikirdir. Məlikballı Qurban həmin dərin fəlsəfəni aşıq şeiri üslubunda sadələşdirərək oxucusuna təqdim edir. Əsərdə islam fəlsəfəsindən çıxış edərək şair cənnəti, cəhənnəmi təsvir edir. Bu mənada, şairin ədəbi irsi həm də dünya ədəbiyyatında Aligyeri Dantenin “İlahi komediya”, Şərq ədəbiyyatında Sənai Qəznəvinin *Seyr əl-əbrar əlalməad* (“Bəndələrin axirət səfəri”) poemaları ilə birləşir. Bütün bunlar göstərir ki, şair həm istedadlı klassik və mahir aşıq-şairdir.

Şairin şəxsi həyatında da aşıqlara məxsus həyat tərzi var. Belə ki, o Azərbaycanın dilbər guşələri olan Şəkini, Şirvanı, Ağdaşı, Qubanı, Bakını, Marağanı və s. gəzərək elin-obanın güzəranı ilə tanış olaraq aşıq üslubunda mədhiyyə və həcviyyələr yazmışdır. “Səyahətnamə” xarakterli həmin şeirlərini “Şəbədeyi-sərapa” adlandırmışdır. Maraqlıdır ki, bu şeirlərində şair cığala-

rından da istifadə etmişdir. Hətta bəndlərinin birində aşiq-şair dostu Padarlı Abdullanın da adını çəkir:

Cardarda törəyib tazə əfəndi,
Yoxdu onun kimi bir alicənab,
Puşidə niqab,
Göftgusu nab.
Göftgusu nab, üç Quvaq Padar. (4, 236)

Məlikballı Qurbanın ədəbi irsi həm klassik poeziyamızın, həm də aşiq ədəbiyyatımızın nadir nümunəsi hesab edilir.

Klassik poeziyamızda aşiq şeirinin poetik ənənələrini davam etdirən şairlərdən biri də **Baba bəy Şakirdir (1780-1845)** Onun poeziyası həm də aşiq ədəbiyyatının nümunələri hesab edilir. Əslində Zakir ədəbi məktəbinin nümayəndəsi olan şair, həm də Zakirin qohumlarından olmuşdur. Zakir, hətta onun ölümü ilə əlaqədar “Maddeyi-tarix” yazmışdır. Şairin Zakirlə olan müəşirəsi də məlumdur. Baba bəy Şakirin qoşmalarında ictimai motivlər güclüdür. Xüsusilə Zakir ədəbi məktəbinə məxsus satira onun poeziyasında da yüksək səviyədədir:

Az qalıbdır çıxsın əflakə nalə,
Rəiyyətmi dözər bu alhaalə,
Edənlər artırıb elə həvalə,
Çapar xana qızıl pulu təhmilat. (2, 30)

Onun Qasım bəy Zakirə və Gəncüm Ağaya yazdığı məktublarında XIX əsrin əvvəllərində Azərbaycan siyasi həyatında baş verən hadisələr, xalqın güzəranı, əhalinin maddi ehtiyacları təsvir edilmişdir:

Özün divanbəyi, tutduqca dilin,
Gərəkdir deyəsən dərini elin,
Tutalım padşaha çatmayır əlin,
Qubernata, ya sərdara ərz elə! (2, 31)

Baba bəy Şakir aşiq deyildi, o klassik ədəbiyyatımızın istedadlı şairlərindən biridir. Şairin yazdığı müxəmməslərdə, məsnəvilərdə, qəsidələrdə də aşiq şeirinin poetik ənənələri özünü büruzə verir. Belə ki, aşiq şeirinə məxsus sadə danışıq dili, frazeoloji və idiomatik ifadələr onun klassik üslubda yazdığı şeirlərində də var:

Eşşəyin gər axurun sim ilə təmir edəsən,
Qarnını kişmiş ilə şamü səhər sir edəsən,
Çulunu atlasü ya tirmeyi- Kəşmir edəsən,
Zəri-xalisdən ona noxtavü zəncir edəsən,
Qədrü qiymətdə yenə atdan olur ərzani. (2, 42)

Şairin müxəmməsindən olan bu misralarda adı danışıq dili, xalq təfəkkü-

rü öz ifadəsini tapmışdır. Xalq danışq dilində olan “Eşşək nə qanır zəfəran nədir” və ya “Təzək, bəzək götürməz” kimi atalar sözlərini şair məharətlə divan ədəbiyyatına gətirmişdir. Halbuki, divan ədəbiyyatında əsrlərdən bəri təsvirçilik ənənəsi, yüksək pafos, təmtəraqlı bənzətmələr prioritet olmuşdur. Şairlər adətən şəhər və saray mühiti ilə bağlı əlamətləri şeirə gətirirdi.

Aşiq şeiri ilə bərabər divan ədəbiyyatının janrlarında şeir yazmaq Vaqif, Zakir ədəbi məktəbinin poetik ənənəsi idi. Baba bəy Şakir də həmin ənənəni layiqincə davam etdirmiş və klassik janrlarda da əsərlər yazmışdır.

ƏDƏBİYYAT

1. Qasımzadə F. XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi. Bakı, 1966, 487 s.
2. Azərbaycan klassik ədəbiyyatı kitabxanası. VIII cild. Bakı: Elm, 1988, 568 s.
3. Firudin bəy Köçərli. Azərbaycan ədəbiyyatı. II c. Bakı: Elm, 1978, 598 s.
4. El şairləri. Toplayanı S.Mümtaz. Bakı: Azər nəşr, 1935, 291 s.

ФИЛОСОФСКИЕ МЫСЛИ, ОПТИМИСТИЧЕСКИЕ ТЕНДЕНЦИИ В СТИХОТВОРЕНИЯХ КЛАССИЧЕСКИХ ПОЭТОВ

А.Ю.ГАСИМОВ

РЕЗЮМЕ

В статье нашли отражение философские мысли в классической и ашукской поэзии М.Арифа, К.Салики, Падарлы Абдуллы, Меликбанлы Гурбана, Б.Шакира.

Ключевые слова: классическая поэзия, ашукская поэзия, общественно-философские мысли, оптимичность, гошма, теджнис, баяты

TRADITION OF OPTIMISM, PHILOSOPHICAL IDEAS IN THE POEMS OF OUR POETS

A.Y.GASIMOV

SUMMARY

The paper deals with the philosophical ideas of Mustafa agha Arif's, Kazim agha Salik's, Padarli Abdulla's, Malikbanli Gurban's and Baba bai Shakir's philosophical ideas both in classical and ashug poetry.

Key words: classical poetry, ashug poetry, social-philosophical ideas, optimism, goshma, tajnis, bayati